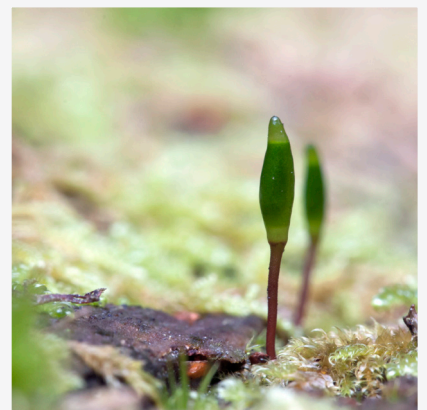

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Labro ängar

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Omslagsfoto: Per Folkesson

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000- områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på

”kartverket skyddad natur”. I kartverket söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information (se bilaga för användarhandledning).

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. Det görs på Miljödataportalen.

För mer information om Natura 2000:

Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/sodermanland eller telefon 010-22 340 00

Naturvårdsverkets hemsida: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Miljödataportalen: <http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen/>

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0220118 Labro ängar

Kommun: Nyköping

Områdets totala areal: 81,6 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen:

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2019-01-30

Markägarförhållanden:

Nyköpings kommun

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 2000-07-01, regeringsbeslut M2000/1680/Na, pSCI: 1998-01-01, SCI: 2005-01-01,
SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1630 - Strandängar vid Östersjön

6270 - Silikatgräsmarker

6410 - Fuktängar

6510 - Slätterängar i låglandet

9070 - Trädklädd betesmark

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden:

Labro ängars biologiska bevarandevärden består främst i områdets långa kontinuitet som fodermark samt i de naturtyper och arter som är knutna till dessa marker. Havsstrandäng, naturbetesmark, lövskogslund och hassellund är de dominerande naturtyperna i området. Även områdets grova ekar prioriteras. Fältgentiana, hartmanstarr, smörbollor, majviva, vildlin, loppstarr, älvväxing, låsbräken, kattfot och sandmaskros är exempel på viktiga och prioriterade

kärlväxtarter. Prioriterade fågelarter är spillkråka, brun kärrhök, havsörn, fiskgjuse och kornknarr.

Motivering: De artrika markerna hyser många krävande och typiska arter inom organismgrupperna kärlväxter och svampar. Även insektsfaunan är rik. Havsstranden, betesmarken och slåtterängarna gör Labro ängar till en mycket attraktiv rast- häcknings- och födosökslokal för en lång rad skyddsvärda fåglar. Områdets tillgänglighet, havs- och tätortsnära lokalisering samt höga natur, kultur- och skönhetsvärden gör Labro ängar även till ett attraktivt område för det rörliga friluftslivet.

Prioriterade åtgärder: Årlig slåtter- och beteshävd. Natura 2000-området är även skyddat som ett kommunalt naturreservat och prioriterade åtgärder finns beskrivna i skötselplanen för reservatet. Merparten av området omfattas även av åtagandeplan med villkor för miljöstud.

Beskrivning av området

Labro ängar intill Nyköping är ett omtyckt utflyktsmål med varierad natur och mycket höga naturvärden. Labro-området brukades redan i slutet av 1600-talet till största delen som slåtteräng. Än idag syns spår från denna tidiga ängsperiod i form av stenrösen. Under årens lopp har markanvändningen kraftigt förändrats. Den mesta ängsmarken uppodlades till åker som under 1900-talet så småningom övergick till betesmark. Under 1900-talets senare del tilltog igenväxningen av den forna, öppna, betesmarken. I de lundartade miljöerna utvecklades höga naturvärden som skuggtåliga örter och vedsvampar. Samtidigt minskade områdets betydelse som lokal för rastande fåglar. År 1994 påbörjas åtgärder i kommunens och länsstyrelsens regi för att stoppa igenväxningen, bland annat släpptes betesdjur ut på de tidigare svagt hävdade markerna. Betesputsning och stubbfräsning genomfördes, en hagmark iordningställdes, slåtter återinfördes och bladvassen tuktades radikalt för att återskapa den så kallade blå bården till förmån för bl a många strandängsfåglar. Informationstavlor sattes upp och fågeltornet renoverades. Sedan 1996 hävdas Labro ängar på ett tillfredsställande sätt genom slåtter och bete. År 2003 blev Labro ängar kommunalt naturreservat.

De dominerande naturtyperna i området är havsstrandäng, naturbetesmark och lövskogslund, ofta med dominerande hassel. Ovanliga, till hävden knutna kärlväxter i området är fältgentiana, hartmanstarr, smörbollar, majviva, vildlin, loppstarr, älväxing, låsbräken, kattfot och sandmaskros. Flera rödlistade maskrosor som fläckmaskros, kvällsmaskros och sankmaskros finns också här. Även svampfloran är rik med arter som sepiavaxskivling och dofrödhätting. Utanför hagmarken och strandängarna vidtar en bladvassbård och öppet vatten. Den näringsrika fjärden har god produktion av mikroorganismer och fisk, vilket utgör grunden för ett rikt fågelliv.

Bland områdets hävdgynnade häckfåglar bör nämnas tofsvipa, enkelbeckasin, rödbena och gulärta. Skedand, årtä och snatterand häckar troligtvis också. Rödspov är en mycket sporadisk gäst medan kornknarr har noterats regelbundet i eller i direkt anslutning till reservatet sedan 1998. Havsörnen använder Sjösafjärden som fiskeplats och ses ofta seglande högt ovanför vattnet. Andra sådana EU-arter är fiskgjuse, som fiskar i Sjösafjärden och Saxviken samt brun kärrhök i vassområdena. Spillkråkan häckar i döda träd på skogsholmarna. Hävdgynnade insekter förekommer rikligt. Thunbergs fältmätare och snedstreckad fältmätare, mindre svampklobagge och avlång flatbagge är exempel på några av områdets rödlistade arter. De två skalbaggar är knutna till ihåliga träd. I trädens håligheter trivs även bålgeting.

I området finns också relativt täta lövskogslundar med eller utan hassel. I några av hässlerna är hasseln grov och på de mullrika jordarna uppträder en vårflora med mycket blåsippor samt intressanta svampar, bland annat marsipankremla. Bland kärlväxter märks vårärt, lungört, desmeknopp och nordlundarv. På grov björk i området har en i Södermanland mycket sällsynt lav påträffats, *Bacidia hegetschweileri*.

Vad kan påverka negativt

Se under rubriken "negativ påverkan" i beskrivningen av respektive naturtyp och art.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Skydd: Natura 2000-området Labro ängar är ett kommunalt naturreservat.

Skötsel: Enligt reviderad skötselplan 2015. Årlig slåtter och bete samt slyröjning vid behov.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1630 - Strandängar vid Östersjön

Areal: 36,14 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Strandbetesmarker och strandängar vid Östersjön med en salthalt vanligen under 1,5 % och en i regel lågvuxen vegetation. Dessa har varit påverkade av slåtter eller betesdrift. Vegetationen är mer eller mindre tydligt zonerad och påverkas av landhöjningen. Här förekommer hävdgynnade och relativt sällsynta arter som t ex majviva och kärrspira.

Havsstrandängarna vid Labro hävdas med maskinslåtter och efterbete. Ett vått parti av strandängen i sydost slås inte men betas. Trots hävd dominerar ännu, som en rest av en tidigare igenväxningsfas, höga örter och starr. Denna högstarrbård övergår mot fjärden i ett mer eller mindre brett vassbälte, bitvis med öppen vattenyta mellan vass och landstrand – så kallad blå bård.

Bevarandemål

Strandängar vid Östersjön ska vara präglade av en lång hävdkontinuitet, ha en naturlig näringsstatus och hydrologi med mer eller mindre regelbundna översvämningar. Vegetationen inom naturtypen påverkas av diverse naturliga faktorer som till exempel vattenståndsväxlingar och isskrap och är mer eller mindre zonerad. Naturtypen ska vara öppen. Hävdtrycket ska vara tillräckligt för att främja en hög artrikedom inom flera artgrupper, t.ex. fjärilar, fåglar och kärlväxter. Fågelarter som gynnas av naturtypen är till exempel större strandpipare och tofsvipa. Typiska arter för naturtypen som t.ex., gulkämpar, agnsäv och havssälting ska finnas i området. Även kärrspira bör förekomma i en livskraftig population på strandängarna. Arealen strandängar vid Östersjön ska vara minst 36,1 ha.

Negativ påverkan

- Minskad eller upphörd hävd (bete och eller slåtter) som kan medföra igenväxning av öppna ytor.
- Överbete. Alltför intensivt betestryck påverkar naturtypen negativt.
- Skötsel som avlägsnar kantzoner och mosaikmiljöer och skapar skarpa gränser mellan olika markslag.
- Tillskottsutfordring som kan ge lokal kväveanrikning till nackdel för känslig flora.
- Gödsling med handelsgödselmedel eller insåning av vallväxter.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar påverkar florans negativt.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan.
- Bebyggelse eller annan exploatering som innebär att hela eller delar av hagen måste tas ur drift.
- Dikning eller andra åtgärder som kan förändra hydrologin i området.
- Ökad mängd buskar och träd i eller i anslutning till strandängar kan göra att områdets värde som häckningslokal för vadare minskar.
- Igenväxning och beskuggning av öppna berghällar med rik örtflora.
- Deponering av jord eller annat material på de öppna berghällarna som kan medföra kvävning och beskuggning av vegetationen.
- Bete vintertid som påverkar skottillväxten i grässvålen under den tidiga våren.
- Grävning eller andra markingrepp, t.ex. nedgrävning av elkabel.

- Näringsutjämning dvs betesdjuren betar näringsrikt foder på gammal åkermark och lämnar sin gödsel i vegetationstyper på magrare mark.
- Kväveläckage från angränsande marker

Området är skyddat som naturreservat och omfattas av åtagandeplan för miljöersättning. Detta torde säkerställa att några av de ovan angivna punkterna i dagsläget inte innebär något hot mot naturtypen i området.

Bevarandetillstånd

Området har gynnsamt bevarandetillstånd. Strandängarna slås årligen och betas därefter av ett stort antal nötkreatur och i svårbetade delar kompletteras hävden vid behov med betespåls.

6270 - Silikatgräsmarker

Areal: 6,4 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Torra till friska gräsmarker i låglandet med lång kontinuitet av betesdrift. Markerna kan i tidigare skeden även varit hävdade genom slåtter. De är mer eller mindre ogödslade och har en artrik vegetation av hävdgymnade kärlväxter och svampar. Trädens krontäckning får inte överstiga 25 procent. Många av de glest placerade träden i naturtypen är hamlade. Vegetationen varierar efter fuktigheten, alltifrån torrängssamhällen till fuktigare sänkor. Gräsmarken är artrik med många hävdgymnade arter som mörk solvända, ormrot, kattfot, vanlig ögontröst, revfibbla samt de rödlistade maskrosorna fläck- och kvällsmaskros.

Bevarandemål

Silikatgräsmarkerna ska vara artrika, präglade av en lång hävdkontinuitet och ha en naturlig näringsstatus. Naturtypen ska hållas öppen, ett mindre inslag av hävdpräglade, solbelysta träd och buskar gynnar normalt områdets biologiska mångfald och får förekomma. Betestrycket ska vara tillräckligt för att främja en hög artrikedom, framförallt i form av ängs- och betesmarksarter. Inslaget av igenväxningsvegetation ska vara försumbart. Typiska arter för naturtypen som t.ex. kattfot, revfibbla, jungfrulin, bockrot och prästkrage ska vara vanligt förekommande. Typiska insektsarter av t.ex. fjärilar och spillningslevande bladhorningar ska förekomma i området. Arealen silikatgräsmarker ska vara minst 6,4 ha.

Negativ påverkan

Se ”Negativ påverkan 1630 – Strandängar vid Östersjön”.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Betesmarkerna är välhävdade, grässvålen relativt tät och artrik.

6410 - Fuktängar

Areal: 0,7 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Fuktängar på neutrala till alkaliska, kalkrika jordar med ett varierande vatteninnehåll, ofta relativt artrika. På Labro finns en kalkpåverkad fuktäng, inklämd mellan en fastmark och havsstrandängen i söder. Möjligen är lager av skalgrus inbäddade i sedimenten orsak till den kalkgynnade floran med majviva, älväxing, darrgräs, östersjö-, strand- och sankmaskros.

Bevarandemål

Fuktängarna ska präglas av kontinuerlig hävd i form av bete eller slåtter och marken ska vara fuktig-blöt med naturlig hydrologi, gärna präglad av årliga översvämningar under vårmånaderna. Naturtypen ska vara öppen, men ett mindre inslag av hävdpräglade, solbelysta träd och buskar gynnar normalt områdets biologiska mångfald och får förekomma. Hävdtrycket ska vara tillräckligt för att främja en hög artrikedom inom flera artgrupper, t.ex. fjärilar, bin, fåglar och kärlväxter. Inslag av igenväxningsvegetation ska vara obetydligt. Typiska arter för naturtypen som t.ex. hirsstarr, hundstarr, knägräs, darrgräs, ängsruta, gökblomster och kärrsälting ska vara vanligt förekommande. Majviva ska förekomma i fuktängen liksom enkelbeckasin, gulärla och tofsvipa. Arealen fuktäng ska vara minst 0,7 ha.

Negativ påverkan

Se ”Negativ påverkan 1630 – Strandängar vid Östersjön”.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Fuktängen är välhävdad, grässvålen relativt tät och artrik.

6510 - Slätterängar i låglandet

Areal: 0,51 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Artrika, torra till friska slätterängar som inte gödslats och där traditionellt ängsbruk bedrivs. Typen är i allmänhet helt öppen men enstaka träd och buskar kan förekomma med krontäckning upp till 30 procent. Den regelbundna hävden är en förutsättning för naturtypens och de slättergynnade arternas långsiktiga fortlevnad.

På Labro slås en liten fastmarksäng med manuellt styrd motordriven slätterbalk. Fastmarksängen är delvis fuktig och mycket artrik samt bevuxen med typiskt slättergynnade arter som hartmanstarr, svinrot, låsbräken, smörbollor, ängsvädd, ängsmaskros och den sällsynta svampen sepiavaxskivling.

Bevarandemål

Ängen ska ha naturlig näringsstatus och vara präglad av slätter med bortförsel av hö så att de typiska arterna för slätteräng bibehålls och bidrar till den biologiska mångfalden i landskapet. Naturtypen ska vara öppen och igenväxningsvegetation får endast förekomma sparsamt. Arealen slätterängen ska vara minst 0,5 ha.

Negativ påverkan

- Minskad eller utebliven slätter och röjning av igenväxningsvegetation kan på sikt leda till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Utebliven höbärgning leder till förnaansamling med utarmning av den hävdgynnade floran och faunan som följd.
- Årlig slätter vid fel tidpunkt, t ex för tidigt på säsongen när växterna ännu inte hinna sätta frö, leder med tiden till utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- I övrigt se ”Negativ påverkan 1630 – Strandängar vid Östersjön”.

Bevarandeåtgärder

Slättern bedrivs med motormanuell slätterbalk och/eller lie, därefter bete. Hassel tuktas vart 3-8:e år enligt fastställd skötselplan.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Fuktängen är välhävdad, grässvålen relativt tät och artrik.

9070 - Trädklädd betesmark

Areal: 8,72 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Betesmarker be vuxna med träd och buskar. Krontäckningen är minst 30 procent och det finns en lång hävdkontinuitet liksom trädkontinuitet med inslag av gamla träd. Antingen kan trädskiktet vara glest och utspritt eller bestå av tätare dungar omväxlande med helt öppen hagmark. Även betade skogar med kontinuitet på tidigare utmarker kan förekomma. Hagmarker med grova lövträd är särskilt värdefulla.

Labros ”trädklädda betesmarker” utgörs av flera, isolerade bestånd be vuxna med ek, vårtbjörk, tall, rönn och gran. Vissa av bestånden är mer barrdominerade med en liten andel hävdgynnad flora, men fläckvis i ljusöppningar och utåt med kanterna övergår den sparsamma vegetationen i grässvål med hävdgynnade arter.

Bevarandemål

De trädklädda betesmarkerna ska vara präglad av bete, ha en mosaikartad struktur, en naturlig näringsstatus och en riklig förekomst av gamla hävdpräglade träd. Den biologiska mångfalden av arter knutna till de solbelysta träden såväl som till markens flora ska vara hög. Området ska hävdas med bete och igenväxningsvegetation ska endast förekomma sparsamt. Typiska hävdgynnade arter för naturtypen som blåsuga, liten blåklocka, knägräs och gökärt ska vara vanligt förekommande – åtminstone i bryn och andra mer solexponerade delar. Arealen trädklädda betesmarker ska vara minst 8,7 ha.

Negativ påverkan

Avverkning av värdefulla träd eller buskar påverkar den trädklädda betesmarken negativt. I övrigt se ”Negativ påverkan 1630 – Strandängar vid Östersjön”.

Bevarandeåtgärder

Enligt skötselplanen för reservatet skall idag beskogad areal med extensivt bete skötas som trädklädd betesmark, vilket åstadkoms genom röjningar och gallringar. Dessa åtgärder innebär större möjligheter att redan på kort sikt uppnå gynnsam bevarandestatus för naturtypen.

Bevarandetillstånd

Ej gynnsam. Restaureringar krävs och ekföryngringen är inte säkrad.

Dokumentation

Referenser

- Adoxa Naturvård – Elmhag J, Guillet Ch, Skötselplan för naturreservatet Labro ängar i Nyköpings kommun, reviderad 2015-11-25.
- Adoxa Naturvård - Elmhag J. 2000: Labro ängar – skötselplan, reviderad 2003 (Kajsa Nilsson & Ch. Guillet)
- Björkhem, G. 1993: PMK Mark-vegetation. Nyköpings kommun.
- Fågelföreningen Tärnan 1994: Fåglar på Labro ängar och Sjösafjärden. Nyköpings kommun, rapport 1994-12N.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län, 1991: Sörmlands Natur. Naturvårdsprogram.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län, 1993: Labro ängar – förslag till skötselplan.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län, 2007. Bevarandeplan Labro ängar Nyköpings kommun, Dnr: 511-10883-2004.
- Nyköpings kommun, 2003: Labro ängar – reservatsbeslut och skötselplan. Planeringsenheten 2003, dnr 00/116.
- Pettersson, B. 1966: Växtinventering över ängsbackarna vid Labro gård, Svärta socken, Södermanlän. Opubl. Ms.
- Pettersson, B. 1971: Ängsbackarna vid Labro och synpunkter på deras framtida skötsel. Nyköpings Biol. Förenings Tidskrift, I Kikaren 12:2.
- Rydberg, H. 1994: Växter och svampar på Labro ängar. Nyköpings kommun. Rapport 1994-11N.
- Rydberg, H. & Wanntorp, H.-E. 2001: Södermanlands Flora. Botaniska Sällskapet i Stockholm.
- Rydberg, H. & Vik, P. 1992: Ängs- och hagmarker i Södermanlands län. Länsstyrelsen i Södermanlands län, rapport.
- Sandberg, H. 1998: Labro ängar – kornknarren och ängsslåttern åter på plats. Fågelinventering.
- Sandström, J., Viklund, B. & Wikars, L.-O. 1994: Vedinsekter och spindlar i Nyköpings kommun: Resultat från en entomologisk inventering av 22 naturområden. Nyköpings kommun, Rapport 1994-9N.
- Sjöstedt, J. 1994: Storfjärilar på Labro ängar. Nyköpings kommun. Rapport 1194-10N.
- Svedlindh, C. 1985: Ädellövskogsinventeringen i Södermanlands län. Objektkatalog.

Länkar

- <https://historiskakartor.lantmateriet.se>
- <https://www.artportalen.se>
- <http://artfakta.artdatabanken.se>
- <https://www.artdatabanken.se/var-verksamhet/rodlistning>
- <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning>

Bilagor

- Artlista - Exempel på arter funna i Labro ängar
- Skötselråd för fältgentiana

Exempel på arter funna i Labro ängar (Typisk art =T, rödlistad art = R)

6270 Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen

T Blåsuga	T Mörk solvända
T Brudbröd	T Ormrot
R Fläckmaskros (VU)	T Prästkrage
R Gelerts maskros	T Revfibbla
T Grå ögontröst	T Slätterfibbla
T Jungfrulin	T Svartkämpar
T Kattfot	T Svinrot
T Knägräs	T Vanlig ögontröst
T Knölmörblomma	T Ängshavre
R Kvällsmaskros (VU)	T Ängsviol
T Liten blåklocka	T Ängsvädd
T Mandelblomma	

6510 Slätterängar i låglandet

T Darrgräs	T Sumpmåra
T Hartmanstarr	T Svinrot
T Månlåsbräken	T Ängsdaggkåpa
R Sepiavaxskivling	T Ängsmaskros
T Smörbollor	T Ängsvädd

9070 Trädklädda betesmarker

T Backsmörblomma	T Stor blåklocka
T Blåsuga	T Ängsmaskrosor
T Midsommarblomster	T Ängsskära
T Ormrot	T Ärenpris

1630 Havsstrandängar av Östersjötyp

T Agnsäv	T Höstfibbla
T Gulkämpar	Kärrspira
T Gåsört	Norskstarr
T Havssälting	

6410 Fuktängar med blåtåtel eller starr

T Darrgräs	T Strandmaskros
T Majviva (NT)	T Älväxing
R Sankmaskros (CR)	T Östersjömaskros

8230 Pionjärvegetation på silikatrika bergytor

Backtrav	Styvmorsviol
Gul fetknopp	Vit fetknopp
Mandelblomma	Vårarv
Nagelört	

Övriga arter

Kärlväxter

Grov småborre
Kungsängslilja
Liten kärmaskros
Loppstarr
Lundstarr
Lungört
Nordlundarv
Tvåblad
Underviol
Vårärt

Svampar

Alsopp
Doftrödling
Glansbroskskivling
Hasselticka
Hemimycena delectabilis
Marsipankremla
Navelmussling
Raggdvärgmussling
Rosenchampinjon
Scharlakansröd vaxing
Tallticka
Tvåfärgsticka

Lavar

Bacidia hegetschweileri (saknar svenskt namn)

Bilaga

Skötselråd för fältgentiana i Natura 2000-områden

Fältgentianan är en av de gräsmarksväxter som minskat mest sedan mitten 1900-talet. Arten kan ses som en ovanligt känslig indikator på en skötsel som är viktig för många andra arter i gräsmarker. Den hittas ofta i de allra mest artrika gräsmarkerna. Anpassad skötsel i skyddade områden kan vara en viktig åtgärd för artens fortlevnad.

Fältgentianan är tvåårig, och beroende av en skötsel som dels medger tillräcklig fröproduktion, etablering av groddplantor, tillväxt av rosetter och fröspridning.

Studier har visat att typen av hävd är en lika viktig orsak som upphörd hävd för fältgentianans tillbakagång. I Södermanland är det framförallt den senblommade varianten av fältgentiana som förekommer. En allt för tidig och hård avbetning år efter år som leder till för låg fröproduktion har identifierats som den vanligaste orsaken till artens minskning. Samtidigt som plantorna behöver undgå betning för att hinna sätta frön så får inte förna ansamlas, vilket försvårar för groddplantorna att etablera sig på våren.

En betesskötsel anpassad för sen fältgentianan kan innebära:

- Sent betessläpp (månadsskiftet juli-augusti) med måttlig betesintensitet men tillräckligt länge på säsongen för att ingen förnaansamling ska ske (lämplig på mer lågproduktiv mark)
- Måttligt bete hela säsongen (lämplig på mer högproduktiv mark)
- Enstaka betesfria år (särskilt lågproduktiv mark)
- Intensivt bete efter fruktmognad (sker i september) för att förhindra förnaansamling
- Om betning sker innan fruktmognad så är hästar de betesdjur som främst ratar plantor, därefter nöt, därefter ungnöt och därefter får.

En slåtterkötsel anpassad för sen fältgentianan kan innebära:

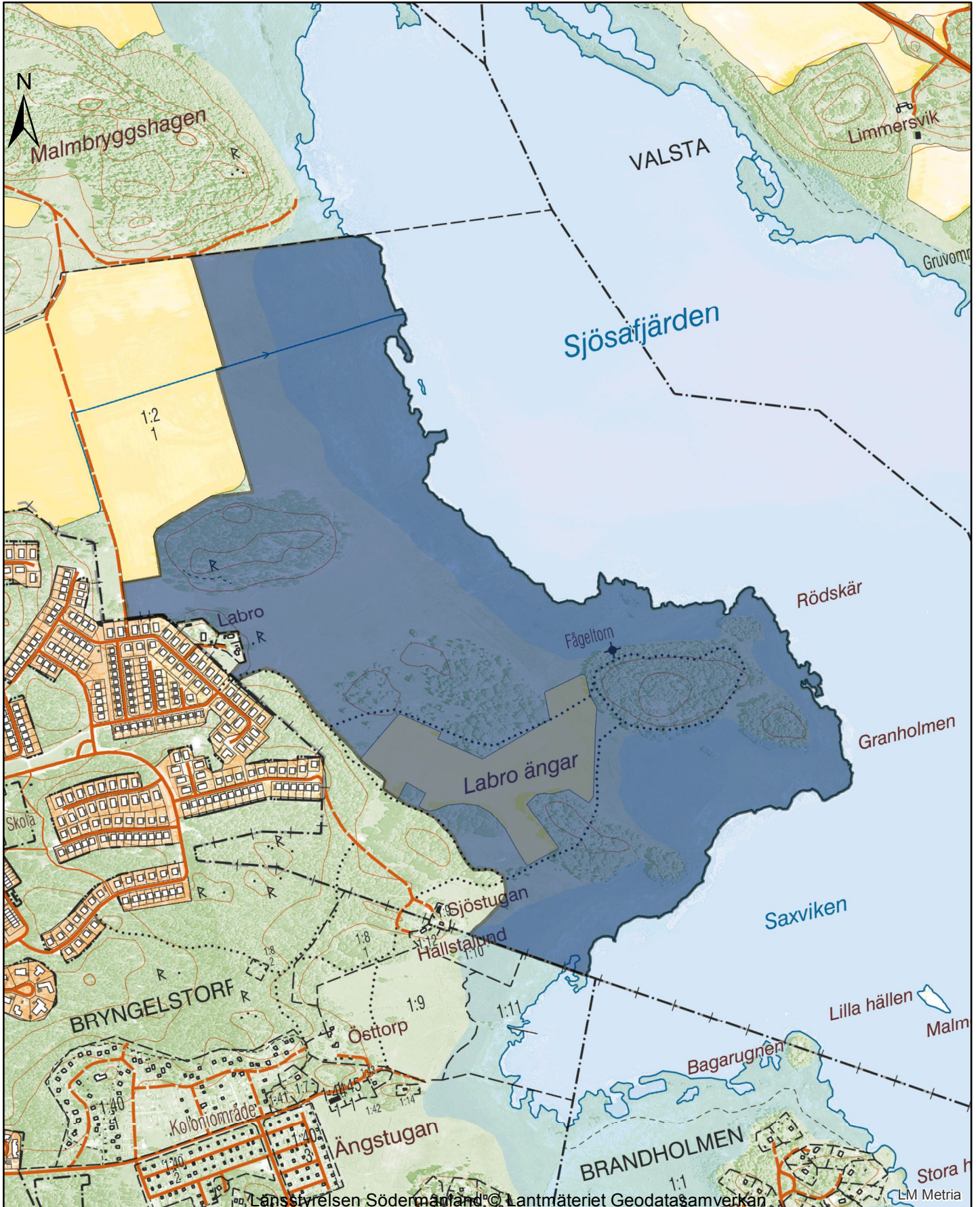
Vid slåtter är det en fördel med en något tidigare slåtter, kring månadsskiftet juni-juli. Då hinner plantorna skjuta nya grenar, blomma och sätta frö efter slåttern. Det är förstås en fördel om plantorna skonas vid slåttern. Ordentlig torkning av höet på ängen innan det körs bort bidrar till ökad fröspridning. Efterbete kan vara nödvändigt för att återväxten inte ska ge en alltför tjock förna, men ska påbörjas efter fruktmognad (sker i september) eller vara mycket måttlig innan dess. En tidig vårräfsning i god tid innan vegetationen börjar växa kan vara ett alternativ till efterbete.

Tidig fältgentiana

Den tidiga fältgentianan är funnen på färre än tio lokaler i länet.

Skötsel anpassad för tidig fältgentiana kan innebära:

- Bete/slåtter tidigast 20 juli men inte senare än nödvändigt. Bete tidigare på säsongen måste vara mycket svagt.
- Betet ska vara tillräckligt för att inte förnaansamling ska ske
- Enstaka betesfria år (särskilt lågproduktiv mark)
- Vid slåtter - Ordentlig torkning av höet på ängen innan det körs bort bidrar till ökad fröspridning.

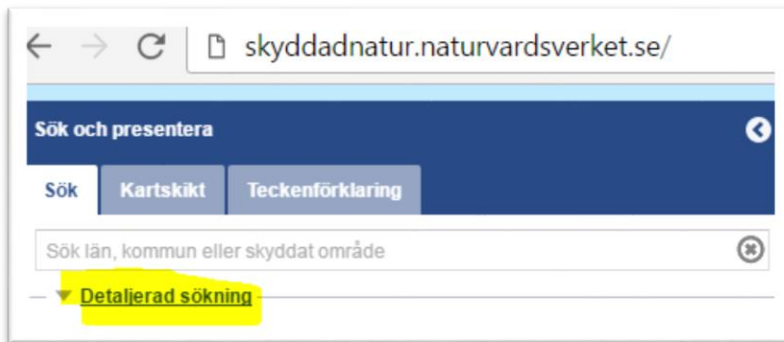

Karttjänst Skyddad natur

<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

För att få en bild av var i respektive Natura 2000-område naturtyperna finns kan Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur användas.

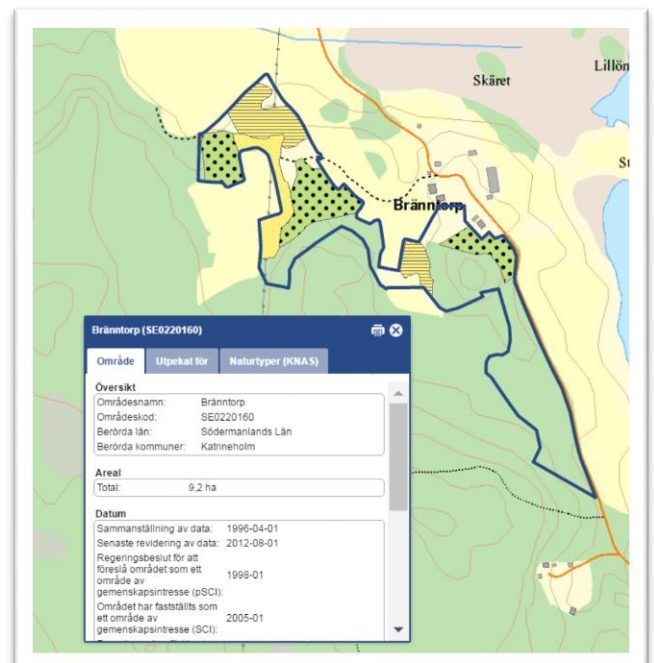
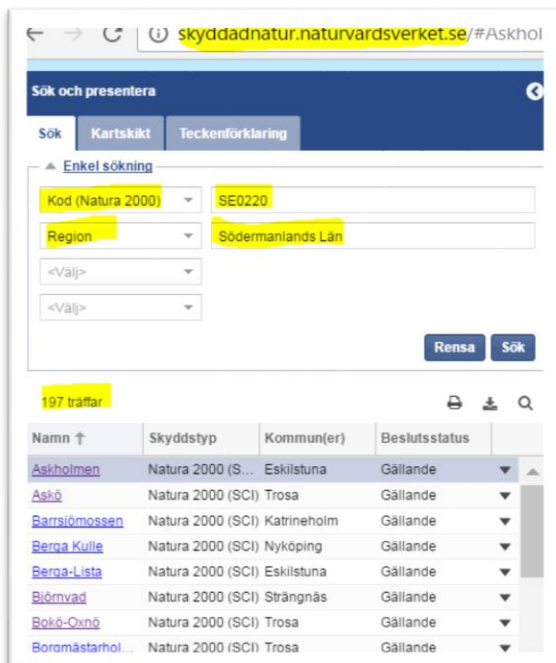
Välj "Detaljerad sökning"

Välj alternativ *Kod (Natura 2000)* skriv in SE0220

Välj *Region* och sök fram Södermanlands län

Sök, det ska bli 197 träffar. När man klickar på ett av namnen i listan kommer man dit i kartan.

För att se Naturtyper för områdena i kartan gå in på fliken "Kartskikt".

Avmarkera allt i *Naturvårdsregistret*. Det är endast *Naturtypskarteringar* > *Natura naturtypskartan (NNK)* > *Naturtyper (ytor)* som ska vara markerade. Klicka sedan i kartan på den naturtyp du vill veta mer om så kommer en informationsruta upp i fönstret.

